

Tütün Kullanımının Ekonomik ve Çevre Sonuçları

Ziynet Buse Taşseten

Danışman Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Songül VAİZOĞLU

Sunum akışı

Tütün ve tütün ürünlerinin:

1. Getirdiği ekonomik yük (toplumsal ve bireysel)
2. Yarattığı çevre sorunları ve alınması gereken önlemler
3. Tütün endüstrisi-kazanç sağlayan kurumlar
4. Sonuç ve öneriler

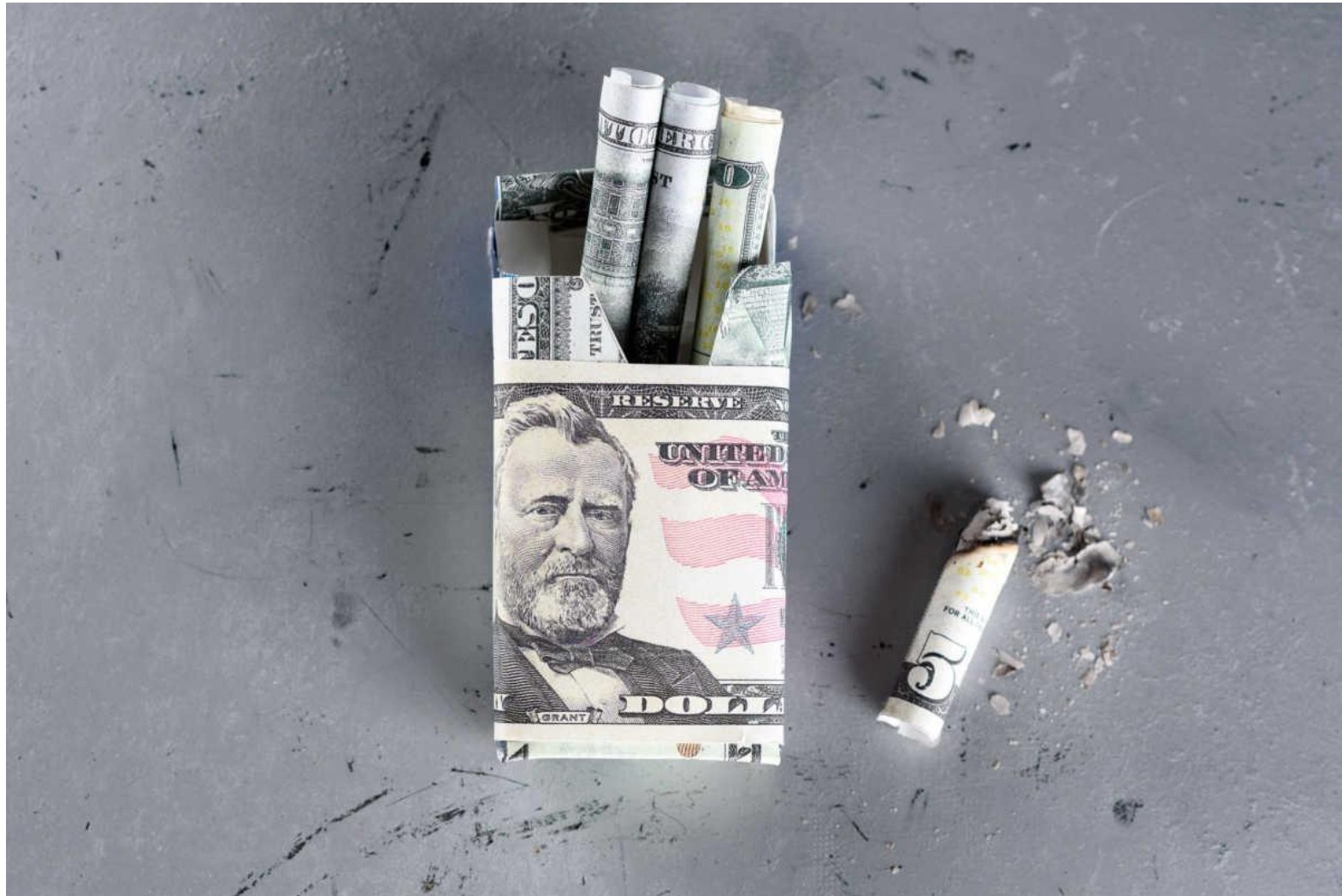
Tütün: Gezegenimizi zehirliyor

- ▶ Tütün endüstrisi her yıl;
 - ▶ 8 milyon ölüme
 - ▶ 600 milyon ağacın yok edilmesine
 - ▶ Hektarlarca tarlanın kirlenmesine
 - ▶ 22 milyar ton su tüketimine
 - ▶ 84 milyon ton CO2 salınımına neden olmakta
 - ▶ Tütün ürünleri dünyada en çok çöp üretimine yol açmakta
 - ▶ Kabaca 4,5 trilyon sigara izmariti okyanusları, nehirleri, kentleri, parkları, toprağı ve plajları kirletmekte
 - ▶ Alternatif olarak üretilen dumansız sigara ve elektronik sigara mikroplastik ve elektronik atıkların artmasına neden olmakta

Ekonomik boyut

- ▶ Tütün kullanımı ekonomiye doğrudan ya da dolaylı olarak zarar vermektedir
- ▶ Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre tütün kullanımı için küresel düzeyde yaklaşık 1.85 trilyon Amerikan doları harcanmaktadır
- ▶ Bu da küresel gayri safi hasılanın %1.8'ini oluşturmaktadır

Kaynak: WHO

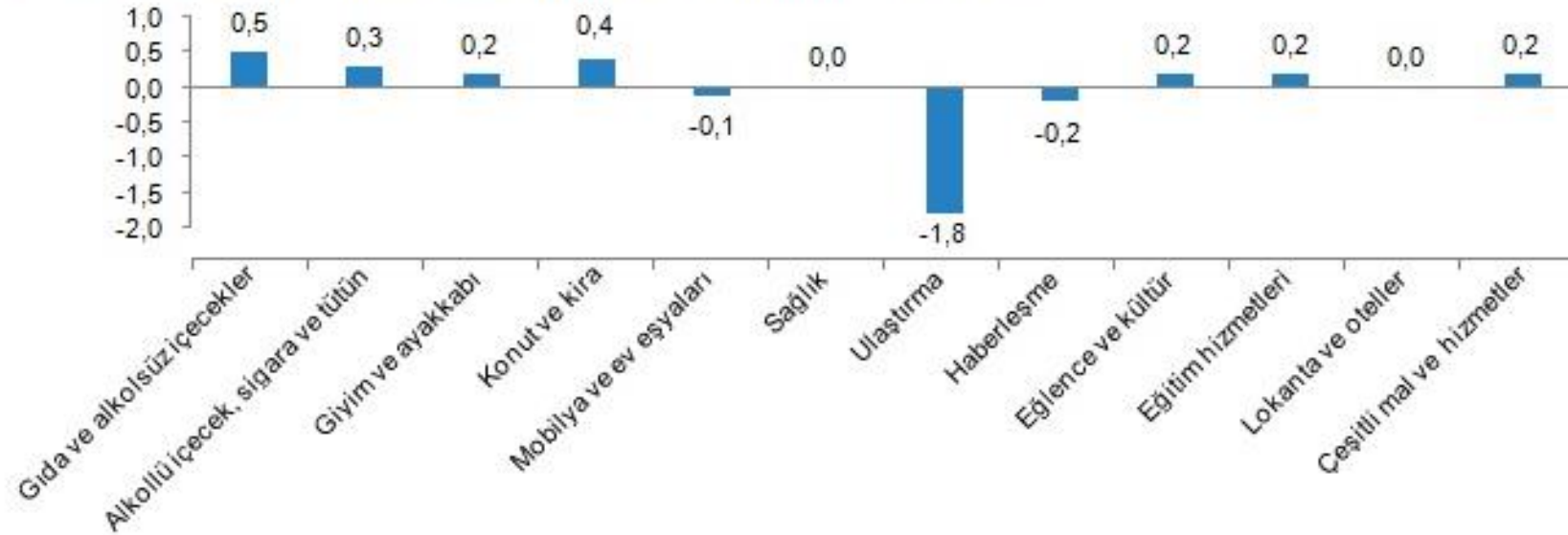
Tütün kullanımının ekonomik boyutu

1. Kişisel kazançta yükü
2. Sağlık harcamalarına yükü
3. Çevreye ve çevre temizliği için yapılan harcamalara etkisi
4. Tütün üretiminin tarım, sanayi ve tütün firmalarına sağladığı kazançlar
5. Tütün vergilerinden devletin kazancı

Bireysel ekonomiye yükü

- ▶ Hane halkı giderlerinin TÜİK 2019 değerlendirmesinde tütün, alkol vb. ürünlere yapılan harcamaların artışı gıda ve kiradan sonra 3. sırada yer almaktadır

Harcama türlerine göre harcama paylarının değişimi (%), 2018, 2019

Kaynak: Hane Halkı Tüketim-Harcaması 2019. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Tuketim-Harcaması-2019-33593>

Sağlık harcamalarına yükü

- ▶ Tütün kullanımına bağlı ortaya çıkan sağlık sorunlarının tedavisi çok pahalıdır
- ▶ CDC verilerine göre ABD'de tütün kullanımına bağlı sağlık giderleri yaklaşık olarak yılda 300 milyar dolardır
- ▶ Tetkikler, sağlık personeli ödemeleri, hastane yatış giderleri, tedavi masrafları.....
- ▶ Hastaların işe gelememeleri nedeniyle üretkenliğin azalması ve işgücü kaybı

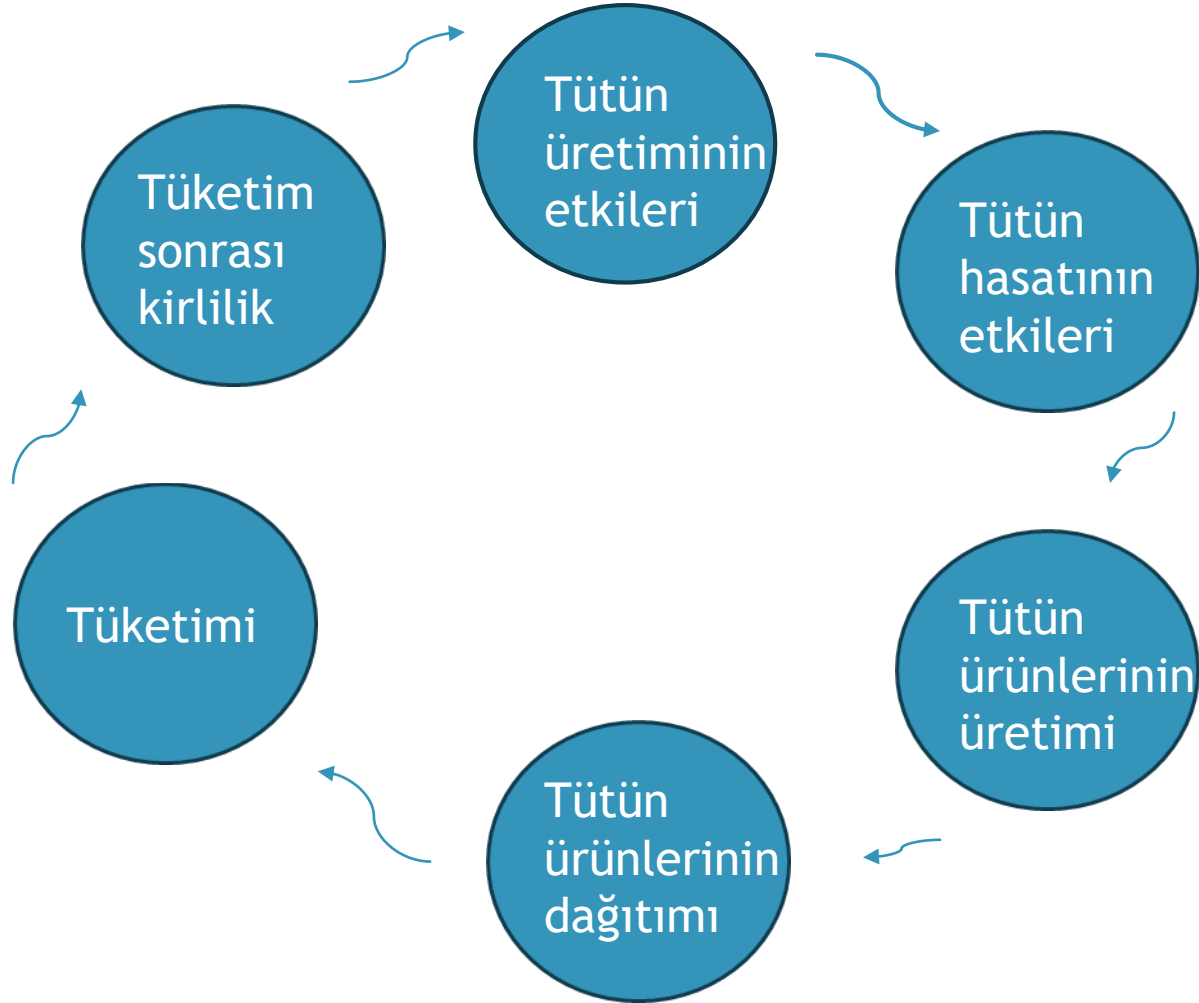
KOAH tedavisi maliyeti

KOAH'ın tedavisi için kişi başına yılda 4322 dolar harcanmaktadır

K

Kaynak: <https://www.lung.org/research/trends-in-lung-disease/copd-trends-brief/copd-burden#:~:text=Medical%20Cost,-The%20medical%20cost&text=COPD%20medical%20costs%20are%20%244%2C322%20per%20patient%20each%20year%20on%20average.>

Tütün kullanımının çevreye etkileri

Tütün üretiminin neden olduğu kirlilik

- ▶ Tütün tarımı dünyada çok yaygındır
- ▶ En az 125 ülkede 4,3 milyon hektar tarım arazisinde tütün ekimi yapılmaktadır
- ▶ 2021 yılında Türkiye’de 79.081 ton tütün üretimi yapılmıştır
- ▶ Tütün, diğer bitkilere kıyasla daha fazla azot, fosfor ve potasyum tüketerek toprağın verimliliğini düşürür
- ▶ Verimi artırmak için kullanılan pestisit ve gübre de toprağın verimini düşürmekte ve çevre kirliliğine neden olmaktadır

Ormanların tarım arazisine çevrilmesi

- ▶ 1970'lerden bu yana dünyada yaklaşık 1,5 milyar hektar orman alanı tütün yetiştirmek için yok edildi

Sera gazlarının salınımı

Habitatın değişmesi

İklim değişikliği

1. Vektörlerin çoğalması
2. Hastalıkların artması
3. Sıcak hava dalgalarına bağlı ölümler
4. Göç dalgaları
5. Çiftçiler için ürün verimsizliği
6. Daha sık görülen aşırı hava olayları
7. Yaygın açlık

Tütün işçilerine etkisi

- ▶ Tütün çiftçilerinin gelirleri düşüktür
- ▶ Hasat için gereken işgücü genellikle mevsimlik işçilerden karşılanır; bu işçilerin barınması, gıda tüketimi, sağlıkları, güvenlikleri hiçe sayılır
- ▶ Tütün yetiştirenlerde '**Yeşil Tütün Hastalığı**'na yol açar
- ▶ Tütün yapraklarının ciltle temas etmesine ve emilmesine bağlı. (halsizlik baş ağrısı, bulantı-kusma, ishal, karın ağrısı, kan basıncı ve nabızda değişkenlik...)
- ▶ Tütün yetiştirmek için kullanılan tarım alanları güvenli gıda üretimini sınırlar
- ▶ Tütün firmalarının bazıları ödemeyi sigara olarak yapar
- ▶ Bu da tütün tüketiminden kaynaklı hastalıklara yol açar (KOAH, akciğer kanseri ve diğerleri)

Sigara ve diğer tütün ürünlerinin üretimi ve dağıtımının yarattığı kirlilik

- ▶ Tütün üretiminin çevre kirliliğinde çok büyük bir payı var
- ▶ Üretimde yer alan kirleticiler:
 1. Tütün üretiminde kullanılan kimyasallar(yaklaşık 4 bin; amonyak, arsenik, siyanür...)
 2. Elektronik sigaralarda kullanılan metaller- kurşun ve cıva, nikotin tuzları, pillerde kullanılan lityum....
 3. Lityumlu piller çevreye atıldığında yangınlara da neden olmakta... 2022 yılında yalnızca New-York'ta lityumlu pillere bağlı 200 yangın çıkmıştır...
 4. Dağıtımda kullanılan fosil yakıtlar

Tüketimin yarattığı kirlilik

- ▶ Sigaranın filtresi hariç her yeri yanabilir
- ▶ Yanmaya bağlı salınan kirleticilerin çevreye olan etkisi çok önemli

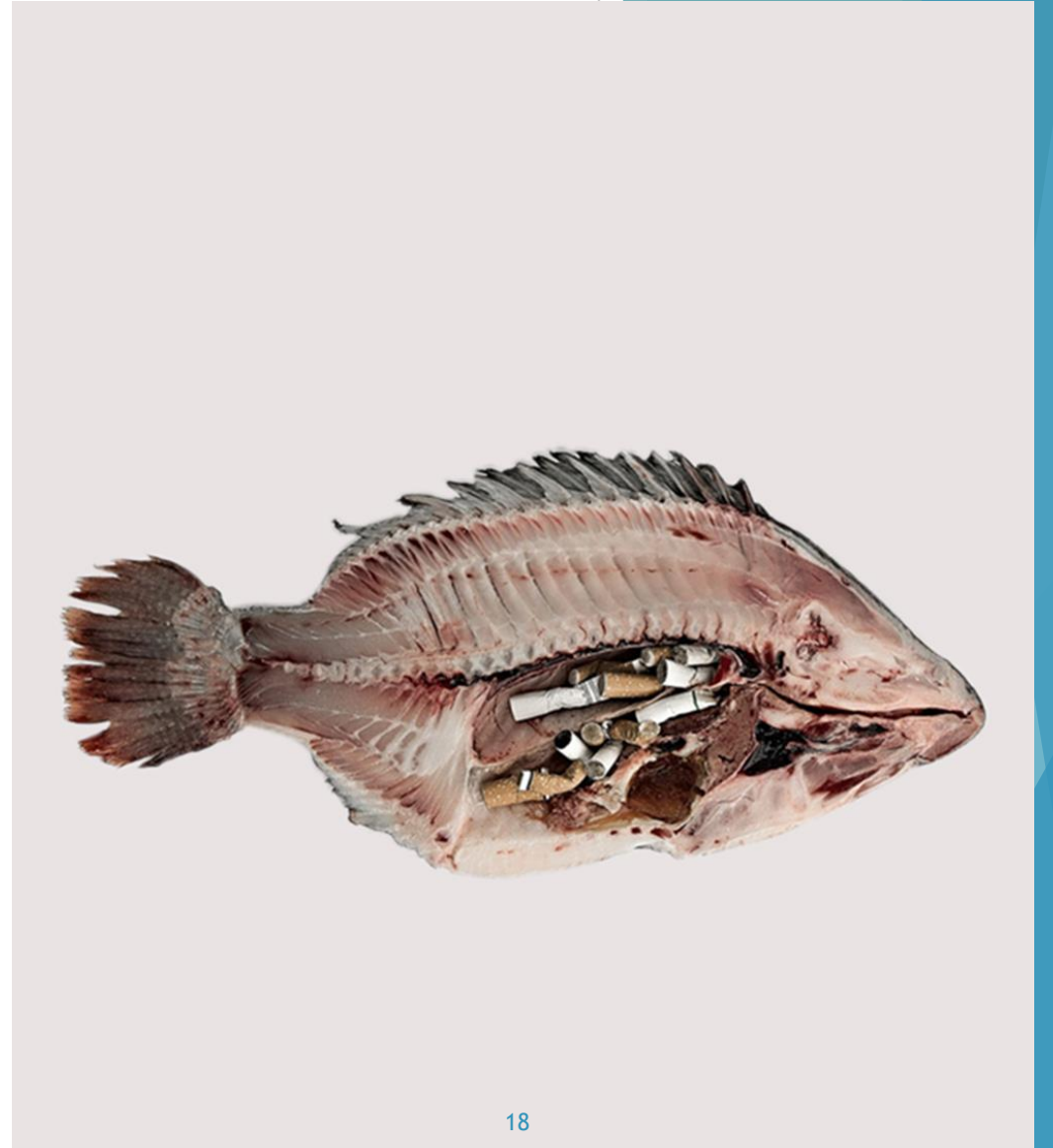
Katran, karbonmonoksit
ve nikotine ek olarak
amonyak, arsenik,
hidrojen siyanür,
formaldehit, metan ve
diğerleri

Tüketim sonrası kirlilik

- ▶ Sigara filtresi bitki liflerinden ve plastikten oluşur
- ▶ Bu plastiklerin geri dönüşümü çok zordur
- ▶ İçilen sigara izmaritlerinin üçte ikisi yere atılmaktadır
- ▶ Her yıl tonlarca tütün artığı dünyayı tütün çöplüğüne çevirmektedir
- ▶ Atıklardaki kirleticiler, toprağı, suyu, havayı ve gıdaları kirletmektedir

Çevre temizliği giderleri

- ▶ Tütün kullanımı evsel atıkların da önemli bir bölümünü oluşturmaktadır
- ▶ Bu atıkların toplanması ve imha edilmesi ekonomiye ayrı bir yük getirmektedir
- ▶ Ayrıca sigara kutuları ve dışındaki plastikler de bu atıkların parçasıdır

Tütün endüstrisinin kazançları

- ▶ Tütün üretimi ve sanayisi büyük bir işkolu ve dünyanın en büyük ekonomilerindedir
- ▶ 2023 yılı tütün üretiminden en çok kazanç sağlayan ülkeler arasında Türkiye 25 milyon dolar ile 7 sıradadır

Tütün endüstrisi kazançları 2

- ▶ Bu kazançlardan en büyük payı alan İngiltere kökenli bir firmadır
- ▶ Bu firmanın 2023 yılı kazancı 140 milyar Amerikan dolarıdır
- ▶ 2021 yılında sigaranın neden olduğu solunum sistemi sorunlarının tedavisinde kullanılan inhalerleri üreten ilaç şirketini de bünyesine katarak insanların hastalanmasına neden olduktan sonra tedaviden de kazanç sağlamayı sürdürmektedir
- ▶ Her geçen gün ürün yelpazesini genişleten bu şirketler daha da çok kazanmaktadır

Sonuç ve öneriler

- ▶ Sağlık sorunlarından çevre kirliliğine tütün kullanımı büyük sorunlara yol açmaktadır
- ▶ Bu sorun ekonomiye büyük bir yük bindirmektedir ve yaşamı tehdit etmektedir

Öneriler

1. Tütün kullanımının sonuçları hakkında toplumları aydınlatarak üretimi ve tüketimi sınırlandırmak
2. Kapsamlı tütün kontrolü uygulamalarını yaygınlaştırmak
3. Tütün yerine alternatif – sağlıklı ürünlerin yetiştirilmesi politikalarını yaşama geçirmek

Kaynakça

- ▶ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4669730/> Thomas E Novotny, 06.02.2024
- ▶ <https://tobaccotactics.org/article/tobacco-and-the-environment/> 06.02.2024
- ▶ <https://truthinitiative.org/research-resources/harmful-effects-tobacco/how-tobacco-products-harm-environment-their-manufacture> 06.02.2024
- ▶ <https://ash.org.uk/resources/view/the-economics-of-tobacco#:~:text=According%20to%20a%20World%20Health,healthcare%20expenditure%20and%20lost%20productivity.> 06.02.2024
- ▶ https://www.cdc.gov/tobacco/data_statistics/fact_sheets/economics/econ_facts/index.htm 06.02.2024
- ▶ https://tobaccconomics.org/files/research/523/UIC_Economic-Costs-of-Tobacco-Use-Policy-Brief_v1.3.pdf 06.02.2024
- ▶ <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Tuketim-Harcamasi-2019-33593> 06.02.2024
- ▶ <https://www.statista.com/forecasts/758622/revenue-of-the-tobacco-products-market-worldwide-by-country> 06.02.2024
- ▶ <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/tobaccocontrol/21/2/191.full.pdf?ua=1> Natacha Lecours 07.02.2024
- ▶ <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/255574/9789241512497-eng.pdf> Dr. Oleg Chestnov 07.02.2024